

Verlag van de Wassenaarse verkenning

Geachte raadsleden

Allereerst gefeliciteerd met uw benoeming tot raadslid. Wat mij betreft is dit een van de mooiste ambten die er zijn binnen het openbaar bestuur. Hierbij doe ik verslag van mijn verkenning naar een nieuwe bestuurlijke samenwerking in uw gemeente.

Wassenaar

Wassenaar is een bijzondere plek. Een dorp met historie, karakter en een sterke eigen identiteit. Van oudsher een plek waar mensen bewust voor kiezen: voor rust, ruimte, groen en kwaliteit van leven. Tussen stad en zee, met de duinen om de hoek en Den Haag binnen handbereik. Een gemeenschap die door de jaren heen haar eigen koers heeft gehouden.

Maar ook Wassenaar staat niet stil. De vraagstukken van nu zijn ook hier voelbaar. Hoe zorgen we dat ouderen hier prettig kunnen blijven wonen, met goede zorg dichtbij? Hoe houden we jongeren in het dorp, als betaalbare woningen schaars zijn? Wie hier opgroeit, wil hier vaak blijven, maar krijgt die kans niet altijd.

Wonen is meer dan een huis alleen. Het gaat ook over werk, bereikbaarheid, voorzieningen, sport en cultuur. Over een dorp waar je elkaar kent, waar het veilig is en waar het prettig leven blijft. Tegelijkertijd staan ook hier thema's als leefbaarheid, druk op de ruimte en behoud van voorzieningen steeds nadrukkelijker op de agenda.

En ja, ook Wassenaar heeft een rol in grotere vraagstukken. Denk aan duurzaamheid en een leefbare omgeving voor de volgende generaties. Of aan hoe we op een menselijke manier omgaan met mensen die hun land hebben moeten verlaten. Dat vraagt om zorgvuldige keuzes, juist in een dorp waar de ruimte beperkt is en de middelen niet onbeperkt zijn.

Kortom: Wassenaar blijft Wassenaar. Maar de wereld verandert en Wassenaar zal mee moeten bewegen, zonder te verliezen wat dit dorp zo sterk maakt.

Verkenning

Op 20 maart jongstleden ontving ik het verzoek van uw raad, bij monde van de heer Van Doeveren, om als verkenner op te treden. Een belangrijk uitgangspunt daarbij was dat er geen blokkades of beperkingen aan de verkenning zijn gesteld, waardoor er ruimte was om met alle partijen de verschillende mogelijkheden te verkennen. Dat verzoek heb ik met overtuiging aanvaard en ik zie het als een eervolle taak om, samen met u, te verkennen of en hoe we kunnen komen tot een stabiele coalitie voor de komende bestuursperiode.

Graag breng ik de opdracht die mij is meegegeven nog kort in herinnering. Mij is gevraagd een visie te ontwikkelen op duurzame samenwerking voor de komende vier jaar, gericht op het vormen van een stabiel collegebestuur. Daarbij lag de nadruk op het in kaart brengen van programmatische overeenkomsten tussen partijen, evenals de verschillen op hoofdlijnen. Ook is gevraagd om de belangrijkste standpunten uit de verkiezingsprogramma's op te halen en eventuele breekpunten te identificeren die samenwerking zouden kunnen belemmeren.

Daarnaast maakte expliciet onderdeel van de opdracht uit om te bezien hoe een coalitie gevormd kan worden die kan rekenen op een werkbare meerderheid in de gemeenteraad, met daarbij de

uitdrukkelijke wens om samenwerking buiten de coalitie, in een breder verband binnen de raad, niet te blokkeren.

Met deze opdracht ben ik aan de slag gegaan. Ik heb met alle fracties gesproken. Dat waren stuk voor stuk waardevolle en constructieve gesprekken. Alle partijen onderkennen de uitdagingen waar Wassenaar voor staat en alle partijen hebben aangegeven bereid te zijn moeilijke keuzes daarbij niet uit de weg te gaan. Ik ben positief gestemd over het grote verantwoordelijkheidsbesef dat zij tijdens de gesprekken toonden.

Wat opviel, is dat er in deze raad relatief weinig harde breekpunten zijn. Dat stemt positief en geeft vertrouwen voor de komende vier jaar. Daarnaast viel de brede bereidheid op om samen te werken. Niet alleen op inhoud, maar juist ook in het proces. De wil om er gezamenlijk iets van te maken is duidelijk aanwezig. Daar kom ik zo nog op terug.

Coalitievorming

Wassenaar kent 21 raadszetels die na de verkiezing als volgt zijn verdeeld: VVD (8); Hart voor Wassenaar (4); D66 (2); Lokaal Wassenaar! (2); GroenLinks-PvdA (2); Forum voor Democratie (1); Democratische Liberalen Wassenaar (1); CDA (1).

Met de wens voor een stabiele coalitie ligt een aantal van minimaal 12 zetels voor de hand. Tijdens alle gesprekken heb ik gevraagd naar de bereidheid om in een coalitie te stappen en heb ik gevraagd naar de ideale samenstelling van die coalitie. Elke partij gaf aan (uiteindelijk) bereid te zijn om college-verantwoordelijkheid te dragen. Ook gaf elke partij aan dat de VVD daarin het voortouw moet nemen. Uit de gesprekken bleek verder dat niet iedereen met elkaar in een coalitie wil plaatsnemen. Een enkele keer werd een partij uitgesloten door een andere partij. Sommige combinaties werden als onwenselijk gezien en enkele andere combinaties werden als inhoudelijk heel lastig bestempeld. Al deze uitspraken heb ik meegewogen in het uiteindelijke advies. Tot slot heb ik de eventuele wens voor een raadsbreed akkoord gepeild. Die wens is op dit moment bij geen enkele partij aanwezig.

De VVD en Hart voor Wassenaar hebben samen 12 zetels, dus ik heb deze optie als eerste onderzocht. Hart voor Wassenaar gaf aan niet als eerste in een coalitie te willen stappen en sprak de voorkeur uit om eerst te onderzoeken of de VVD met andere partijen een coalitie kan vormen. Daarnaast bleken er uit het gesprek veel inhoudelijke verschillen te zitten met andere partijen en ook enkele breekpunten die een soepele formatie in de weg zouden staan.

De VVD heeft gezien de getalsverhoudingen de wens om twee wethouders te leveren. Omdat andere partijen dit zien als een reële wens heb ik dit mee laten wegen in de verdere opties. Wettelijk kent Wassenaar de beperking van maximaal 4 voltijds wethouders, dus een combinatie van de VVD (8) met twee van de drie partijen D66, Lokaal Wassenaar! En GroenLinks-PvdA (alle 2 zetels) ligt het meest voor de hand. In de gesprekken met de kleinste 3 partijen kwamen voornoemde opties ook naar voren. Varianten waarbij meerdere partijen 1 wethouder delen, of waarbij kleinere partijen zich op voorhand aansluiten bij een meerderheidscoalitie zijn wel besproken, maar niet kansrijk genoeg bevonden.

In de tweede ronde heb ik in drie gesprekken steeds de VVD uitgenodigd, met één van de partijen met 2 zetels. Ik heb de betrokken partijen gevraagd om met elkaar in gesprek te gaan, om niet alleen inhoudelijk vooruit te kijken, maar ook te toetsen of er voldoende wederzijds vertrouwen is voor een stabiele en duurzame samenwerking. Uit deze ronde kwam één variant als meest gewenst en meest kansrijk naar voren.

Een coalitie van VVD, D66 en Lokaal Wassenaar!

Vervolg

In een laatste gesprek hebben alle beoogde coalitiepartijen aangegeven vol vertrouwen samen de stap te willen zetten naar coalitie- en collegevorming. Daarbij werd ook uitdrukkelijk de wens uitgesproken om een streep te zetten onder de vorige roerige bestuursperiode en rustiger vaarwater op te zoeken. Niet alleen met elkaar, maar ook samen met de andere leden van de raad. Zo is tijdens dit proces ook de wens gegroeid dat andere partijen hun input kunnen leveren aan het coalitieakkoord. In het komende onderhandelingsproces wordt daarom ook gezocht naar momenten om afstemming te zoeken met andere partijen binnen Wassenaar.

Een onderwerp dat in al mijn gesprekken ook aan bod is gekomen, is de bestuurscultuur van Wassenaar. Vrijwel iedereen kijkt met gemengde gevoelens terug op de afgelopen vier jaar en heeft de wens uitgesproken het anders te willen aanpakken met elkaar. Daarom geef ik als verkenner nog een drietal aanbevelingen mee aan uw raad

- Een andere bestuursstijl vraagt om een bijdrage van iedereen. Er ligt hier een grote verantwoordelijkheid voor alle partijen in de Wassenaarse politiek, voor wethouders en raadsleden, voor coalitie en oppositie. Ingrijpende plannen maak je samen met de gemeente. En als politiek met elkaar. Respectvolle omgangsvormen in de Wassenaarse raad en de constructieve insteek van partijen vormen daarvoor een stevig fundament. Dat lijkt vanzelfsprekend, maar dat is het niet. Ieder bestuur krijgt de vergadering die het verdient. U zit met 22 personen in de raadsvergadering, daar is niet 1 iemand voor verantwoordelijk. Blijf met elkaar steeds actief aan een goede vergadercultuur werken. Help elkaar, spreek elkaar daarop aan.
- Het verdient daarnaast aanbeveling om aan het begin van deze periode met elkaar eens goed te kijken naar het regelement van orde van de raad. Welke processen ondersteunen de gewenste bestuurscultuur en welke niet. Ik raad u daarbij met name aan om het huidige fractievoorzittersoverleg te splitsen in twee gremia. Een presidium, waarin door raads- en commissievoorzitters wordt gesproken over proces en agenda van de vergaderingen en een seniorenconvent dat bestaat uit de fractievoorzitters, dat minder frequent bij elkaar komt en waarin wordt gesproken over politieke, of maatschappelijke onderwerpen die niet geschikt zijn voor het openbaar debat.
- Tot slot; Het helpt om de agenda voor de komende jaren niet vast te leggen in een dichtgetimmerd coalitieakkoord. Natuurlijk is het nodig om tussen partijen in de nieuwe coalitie een aantal heldere en concrete afspraken te maken op onderwerpen die voor de deelnemende partijen gevoelig liggen. Maar op veel onderwerpen kan worden volstaan met hoofdlijnen en uitgangspunten, in plaats van gestolde programma's en uitgedokterde maatregelen. Dat nodigt ook uit om de komende vier jaar met de gehele raad het gesprek aan te gaan over de grote uitdagingen waar Wassenaar voor staat.

Ik wens u een hele fijne en vruchtbare raadsperiode toe.

Met vriendelijke groeten

Jan Iedema